

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth-utca 155. szám Gergurov-féle házban, hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető köztemények intézendők és minden díjak fizetendők.

A bácsmegeyeri nemzeti párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Felélő szerkesztő és kiadóulajdonos:

Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 fr 50 kr. — Egy óra 85 kr.

Egyes szám ára 10 kr., a vasárnapi szám 15 kr.

Ipsissima verba.

Hogy mennyire ragadós a rágalom, mutatja az a körülmény, hogy Apponyi Albert gróf, a nemzeti párt vezére az utóbbi időben a kormány-párti sajtó részéről történt gyanúsítások folytán már-már úgy állott a közvélemény előtt, mintha titkos szövetségese lett volna Zichy Nándornak, a nagy revizio-apostolnak.

Hiába volt minden védekezés, hiába utaltunk azokra az ünnepélyes s kevésbé ünnepélyes nyilatkozatokra, melyeket Apponyi gr. itt s ott az egyházpolitikára nézve tett, szavaiba belemagyaráztak lehetetlen abszurdításokat s lehetetlenebb következtetéseket vontak le belőlük.

Végre elérkezett annak is az ideje, hogy Apponyi gr. a gyanúsítások szemébe nézzen s az orvítamadásokat a szó erejével megsemmisítse. F. hó 13-án gr. Apponyi Albert Ipolyságra kísérte gr. Zichy Jenőt, kit az ottani nemzeti párt képviselőjelöltjeül léptetett föl s ki első tartott a jelen választási campagne megnyitójául programbeszédet választói előtt.

Gr. Zichy Jenő — vulgo: ipargróf — nem híve az érvényre jutott egyházpolitikának, de azért híve a nemzeti pártnak.

Apponyi Albert gr. se követte a kormánypártot az egyházpolitika terén, de nem óhajtja azért a reviziót, a mi egyértelmű volna újabb felekezeti háború földidézésével.

Vannak azonban sokan a nemzeti pártban, a kik nem félnek e háború izgalmaitól és programjuk közé fölveszik a reviziót.

Igy gr. Zichy Jenő is.

Már most Apponyi Albert gróf-nak nyilatkoznia kellett, vajjon támogatja-e ő is az ő nagy politikai s erkölcsi súlyával a revizio iránti törekvéseket.

Most aztán elnémultak a rágalmak.

Apponyi gr. hivatkozva korábbi nyilatkozatára kereken kijelentette, hogy: „nem tartja helyesnek e kérdések folyton napirenden tartását!”

Ipsissima verba!

Ámde a nemzeti párt e kérdésben soha se hozott párthatározatot s ő nem fog „hadat izenni azon barátainak, a kik az egyházpolitikai törvények tekintetében más utat: akarnak követ-

ni, de a kik minden nemzeti érdek kivívása körül vele együtt harcoltak.”

E nyilatkozat tiszta bor a pohárban.

Apponyi gr. nem akar reviziót, de nem izen hadat azoknak, a kik kívánják.

És ezt helyesen teszi!

Akármily abszurditás, akármily lehetetlenség is a revizio, s akármily helytelen annak napirenden tartása, mit Apponyi gr. nyíltan elítél, azért azoknak, a kiket meggyőződésük e ferde utra vitt, — nem kell kilépniök a nemzeti pártból, mert az nem pártkérdés, ebből csak a ravasz kormány-párt csinált nagy dolgot.

Apponyi gr. ipolysági riadója az ország igazi hazafiaiit lelkes örömmel töltötte el s égünk a vágytól a legközelebbi képviselőválasztások alkalmából bebizonyítani, hogy mily hű és odaadó hívei vagyunk.

Apponyi Albert gr. beszédét itt adjuk.

Gróf *Apponyi Albert*, akit tüntető ovációval fogadtak, emlékeztet arra, hogy 10—15 évvel ezelőtt is megjelent e választókerületben több barátjával, mikor itt a legbotránysabb önkény-uralom és zsarnokság uralkodott, mert a magyar alkotmányos szabadság zászlaját lobogtatták. Nines joga előre vádolni a megye mostani kormányzóit, hogy annak a korábbi korszaknak hagyományait akarnák megújítani, de azt tudja, hogy akkortájt volt az országban egy megye, melynek közállapotai a szabadság tekintetében még a honti állapotokon is túltettek és ez Szolnok-Doboka-megye volt. Ennek a megyének akkori főispánja ma Magyarország főispánjává avanszírozott. A nyitrai, stomfai és giráltyi választások megmutatták, hogy a szolnok-dobokai rendszer ma Magyarország választási rendszerévé emelkedett. (Igaz! ugy van!

Az ellenzéknek most megizenték a harcot. Az előzmények után mindenki tudhatja, hogy ez mit jelent. Bejelentése ez az államhatalom küzdelmének a haza polgárainak szabad vélemény-nyilvánítása ellen. Az ellenzék föl fogja venni ezt a harcot. Tudja, hogy e küzdelem nehéz lesz. De épen ezért föl hívja elvbaráit, hogy ne vesztgessék idejüket és ne foglalkoztassák figyelmüket azzal, hogy *holmi fuzióra és megalkuvásra* gondoljanak, hanem *egyetlen gondolatuk legyen az, hogy a harcban megállhassák helyüket.* (Elénk helyesítés és éljenzés.) Amivel a gyengébb lelkűeket a fuzió neve alatt kecsgetetik, az a mai hatalmasok értelmezése szerint nem egyéb, mint a fegyverletétel és a megadás. Az, aki kegyelmet akar kérni, az menjen oda, de szólót ezen disztelen menetnek élén nem fogják látni soha.

(Hosszan tartó zajos tetszés és viharos éljenzés.)

Vannak sokan az országban, kik azt mondják, ne törődjünk a nagy politikával, a nemzeti követelményekkel, hanem csak az anyagi érdekekkel. Ez a politika azonban nem helyes, mert nem lehet egy nemzet anyagi érdekeit megóvni akkor, ha egyszersmind nemzeti önállóságnak és állami önrendelkezés jogának feltételeit nem létesítjük. (Elénk helyesítés és éljenzés.)

Most egy rossz gazdasági kiegyezés fenyegeti az országot. Az 1867-iki közjogi alap biztosítja az országot, hogy kiszáradását önállóan rendezheti. De mivé törpül ez a jog a mostani hatalmi rendszer kezében! Ugyan az a szellem, mely lehetetlenné teszi a nemzeti követelmények érvényesítését közjogi téren, ugyanaz a szellem teszi lehetetlenné azt, hogy Magyarország szükség esetén a gazdasági önállóság terére lépjen. Addig, míg ezt a szellemet az ország választói meg nem törlik, hiu ábránd arra gondolni, hogy az országnak anyagi és erkölcsi érdekeit kilehessen elégíteni. (Igaz! ugy van!) Ez lévén meggyőződése, *csak elvei föntartása mellett vállalkozna a hatalomra*, mert különben ha azokat föládná, egész eddigi szereplése nem lett volna egyéb nagyravagyásnál, passzióznál. Azért mondja egész országban levő elvbarátainak, hogy *ebben a fontos pillanatban semmi mellékgondolatot ne tápláljanak*, mert valamint a hadsereg előőrsének nem szabad fegyvereit arra használnia, hogy nyulakra, foglyokra vadászson: ugy nekünk sem szabad egyéni előnyeinkre, hanem a nemzeti érdekekre tekintenünk, (Zajos helyeslés.)

Ne pazarolják tehát időnket, figyelmünket megalkuvásra, fuzióra és ne figyeljünk a politikai asztrológusok jóslataira, akik a politikai égboltozatra néznek és az ott feltűnt csillagok járásába akarják saját hőbortjaikat belemagyarázni. (Zajos derültség.) Ezek teszik-veszik azt, hogy a nemzeti párt vezére mit mondott itt, másik vezére milyen kifejezéseket használt amott és ha az egyik csak az utolsó ülésszakról beszél, mint legutóbb Horánszky, ki nem terjeszkedve a nemzeti követelményekre, bár beszédében ez is benne volt, rögtön kisérik, hogy amit nem említett, arról lemond a nemzeti párt egysége. (Ugyvan, ugyvan.) Ha ő beszélt revizióról és azt egyéni nézeti célra vezetőnek nem tartja, akkor rögtön kútattják, miért nem beszélt erről gróf Apponyi Albert? Ebből rögtön antagonizmust magyaráznak ki, a valóság pedig az, hogy a *párt* a lelkiismeret oly közelről érdeklő kérdésekben, mint az *egyházpolitika, párthatározatot nem hozott és nem fog hozni.* (Zajos helyeslés és hosszantartó éljenzés.)

Azzal a váddal szemben, hogy nem nyilatkozott a revizio kérdésében szóló hivatkozott arra, hogy mindjárt az egyházpolitikai törvények meghozatala után, jászberényi választói előtt, akik pedig nagygyűlésükben ezeknek a törvényeknek ellenzői, ugyanolyan értelemben nyilatko-

zott, mint Horánszky, hogy t. i. nem tartja helyesnek e kérdéseknek folyton napirenden tartását, nem látja tehát szükségét, hogy ezt folyton ismétlje. Egy új királyságban történt, hogy valahányszor egy idegen az ország fővárosába vetődött, rögtön közrefogta néhány fiatal ember és azt mondta neki, hogy egy forintért megláthatja a királyt s ha megkapta a forintot, elkezdtek a királyi palota előtt éljenezni, mire a király kijött az erkélyre és hajlongott. (Derűtlenség) Szólo semmi más uralomnak nem rendeli magát alá, mint saját meggyőződése és lelkiismerete uralmának. (Zajos tetszés és éljenzés.) de azt nem teszi, hogy valahányszor néhányan összeverődnek és azt kiáltják: „Eljen a király! — kimenjen az erkélyre és hajlongjon a kívánsi közönség előtt; (Élénk tetszés.) különösen pedig ne kívánják tőle azt, hogy hadat ijenjen azon barátainak, kik az egyház politikai törvények tekintetében más utat akarnak követni, de akik minden nemzeti érdek kivánsa körül vele együtt harcoltak. Akik ezt kívánják tőle, azok szólót ostobábbnak tartják, mint a milyen. (Zajos derűtlenség és tetszés.)

Szólonak egész más véleménye van arról, hogy miképen kell a magyar politikuskok felől kedvező vagy kedvezőtlen ítéletet mondani. A magyar politikuskok között az osztályozás alapja nem lehet az, hogy valaki szabadelvű-e vagy sem, helyesebben szólva, hogy szabadelvűbb-e vagy kevésbé szabadelvű, vagy még helyesebben szólva, hogy ép ily módon, hanem az elválasztó momentum az: nemzeti jogait, érdekeit és önérdékét szolgálja-e a hatalom minden esábitásával szemben, vagy a magyar nemzet jogait, érdekeit és önérdékét áldozatul akarja-e hozni a hatalom érdekeinek.

Ez az, ami 300 év óta a magyar politikuskok fölött a történelem ítéletének alapját képezte és majd ha a magyar nemzet ismét józan eszszel fog ítélni, akkor ismét helyreáll az a nagy választó vonal és akkor nem lesz lehető a szabadelvűség leple alatt nemzetellenes dugárakat beesempészni a magyar politikai életbe. (Zajos helyeslés és tetszés.)

Azt kerdezik szólótól, hogy számíthat-e reá a magyar szabadelvűség? Válaszol e kérdésre méltán és őszintén. Igen-

is a szabadelvűség számíthat reá, de csak az egész szabadelvűség az, amely az összes szabadsági jogok tiszteletében és kiterjesztésében áll. Szólo sohasem fogja szabadelvűnek elősmerni azt a rendszert, mely a kötelező polgári házassággal véli a szabadelvűséget kielégíthetőt és amely esendő szuronyok közt kergeti táborába a választókat. Csak az egész szabadelvűség számíthat szólóra és az, amely a 48. előtti napokban hős korát élte, amikor folszabadultak a röghöz kötött jobbagyok, mikor létesült a jogegyenlőség és fölállított a felelős magyar miniszterium. Ez a magyar szabadelvűség. Mindig együtt jár a nemzet igazainak magasán lobogtatásával és nem türte volna el, hogy a magyar állam egy részében eléggessék a magyar lobogót anélkül, hogy a magyar király szobájából ezért elegendet hallatszott volna; azt a magyar szabadelvűség nem türte volna el, hogy évszázadokig végrehajthatlanok maradjanak azok a törvények, amelyek a magyar hadseregben magyar tisztek alkalmazását és azoknak magyar oktatását rendelik. Ezzel a szabadelvűség a nagy emberiségi eszméket mindig összekötötte a magyar nemzeti egyéniséggel, közjog és önérdék erős hangsúlyozásával. Ennek előszakadt fonálát akarja szólo fölvenni, nem pedig azon szabadelvűséget, amely egyházipolitikai radikalizmusát nemzeti követelmények fölállozása árán érvényesítheti. E magyar szabadelvűség mellett fog állani akkor is, ha egyedül marad vele, a szabadelvűség eltorzításának állara ellen mindig küzdeni fog. (Zajos helyeslés és éljenzés.) Végül figyelmeztet arra, hogy amit akarunk, azt keresztül vinni magunk nem vagyunk képesek, ha a választók, a nemzet nem támogatnak bennünket.

Pedig a szegényteljes közállapotoknak oka miben rejlik? Nem akar hizelegni soha senkinek, nem hizeleg soha a hatalmasaknak s ezért a nemzetenek mint a leghatalmasabbnak is szemébe mondja, hogy magunk vagyunk az oka. Ha a nemzetben nem volnának olyan nagy urak, akik kitüntetésért, papok, akik valamely javadalomért, városok, amelyek egy pénzügyigazgatóságért vagy iskolaért és választók, akik egy néhány forintért elnémitják lelkiismereteket, akkor nem volnának az állapotok ilyenek. Mi

nem tehetünk egyebet, mint hogy a javulásnak utját megmutatjuk, amely rögtös és meredek. Lobogtassuk magasán azt a zászlót, amelyen a nemzeti becsület van fölírva, hogy megérdemeljük a mások becsülését. A szabadság olyan, mint az erős bor; férfinak való, a gyermeknek megárt. Kívánja, hogy a nemzet minél melyebben üríthessene forrásból és teremte meg a szebb jövőt, amely saját kezébe van letéve. (Szűnni nem akaró, hosszas éljenzés és taps).

Városi közgyűlés.

— 1896. szemp. 15-én —

Pont 10 órakor dr. Vojnits István megnyitotta a rendkívüli közgyűlést, a mely rendkívülsége mellett attól is elütött a rendestől, hogy a képviselők közül alig jutott minden asztalhoz két-két tag, így maga a tanács többségben volt.

Három tárgy volt napirendben 1. A városi kórházhoz építendő *elmbelegek osztályára* a közgyűlést felhatalmazta a tanácsot a bemutatott építési árlejtés folytan az építkezés megkezdésére.

2. *A vágőhidnál* a mocsok víz és vér eltávolítása jelen rendszer mellett sokba kerül a városnak, a tanács javasolja csatorna építését, melyben aknak lesznek, hol a leül-lepedett vért kihordatni, a mocsok vizet pedig a közeli *nyúl* városi gödrökbe bevezettetni javasolja.

Dr. Donoszlovits Vilmos elfogadja a tanács javaslatát annál is inkább, mert most az épületekről lefolyó csatorna víz, a vágő hidi udvarban felgyülemelő eső és hó víz is a rossz kanalizálás folytán, mind a megelévő tisztákba folyik és e város drága pénzén akó száma fizetve hordatja ki az eső vizet, — így tehát az a javasolt csatornázás folytán elfolyne — sőt ezen vizeket levezetni javasolja, hogy a csatorna tartalma jobban kimosodjék. Nemkülönben ajánlja, hogy a mocsokvizet ne a keleti oldalon levő gödrökbe vezettessék, mert közel van a városhoz és lakhazakhoz, de különösen tözsomszedságában van a vágőhidnak, hol nyáron az álló poshadt víz rettenetes büzt terjesztene, — hanem inkább a tavolabb fekvő delnyugati gödrökbe mely távolabb van, hová nyitott csatornán elvezethető lenne. Ha e víz büzt terjesztene, és szagialantó alkal-

TÁRZA.

Másodvirágzás.

Elbeszélés levelekben.

(A „Z. és V.” eredeti tárczája.)

7. Irta: Ifj. Kubiss Ágost.

— Az Istenért: mi baja? Talán beteg? szolt ő, mintegy észrevéve, hogy a kezem reszket.

— Dehogy édes kisasszony! nyugtatam meg őt. Már hogy volnék beteg! Csak olyan valami különös érzelem vesz rajtam mindig erőt, valahányszor véle találkozom.

— És azután miért?

— Magam sem tudom, feleltem, pedig szerettem átélteni a drága nőt s úgy vallani meg neki, hogy ezért, mert szeretem, mert imádom, mert életem bálványképe, cserbenhagyott azonban minden érem.

— Hát tudja-e miért is jöttem én most hozzá? vette át tőlem Camilla a szót s meg se várva kérdésemet azt mondotta, hogy meghallgassa szerelmem történetét, ha elmondom neki.

Közébe húzódtam s lázasan fogva kezét szagatottan hebegtem:

— Már hogy is ne mondanám el!

Hisz oly jó esik társaságában egypár perccet töltenem! Elíblem röppenek újra azok a drága esték, amelyeket Mariettel töltöttem! Hisz az ön jelenléte újra eleveníti fel azt a hervadozó lelketem, amely már több tavaszt, több virágfakadást nem remélt!

Már jócskán ránk esteledett, mikor én Camillának az én drága Marikámmal való szerelmi történetemnek elbeszélését megkezdem.

Szobámban is már meglehetősen sötét volt, mert le lévén a redőnyök eresztve, csak helylyel-közzel szűrődhetett be szobámba gyöngéden a holdvilág fénye.

— Nos kedves Camillám, kezdem én meg, az én szerelmi történetem egy igen szomorú, egy igen bánatos történet. Ifjabb korom boldog és boldogtalan percei fűződnek hozzá. Boldog percei, amikor először költözött szívembe a szerlem s boldogtalan percei, midőn megcsalatra megtörtetett lelkem, legboldogtalanabb pillanatai pedig, midőn újra enyémmek mondhattam a hűtelent, kinek azonban már akkor viruló órcáira reányomta a sors hervasztó, sarga bélyegéi. . . . Ah, hiszen csak tudnám eléggé híven dözni vissza képzeletembe azokat a kintteljes

perceket, a melyeket átéltem, csak volnék képes reá szavakat találni, vazolni azokat a drága és édes pillanatok, melyeket vele töltöttem! . . . Ha csak közölembé tudtam Margitot, forró láb égette arcomat, reszketés fogott el, melynek szikája szívenben fakadt, hogy azután végig fussa tagjaimat, keresztülrizza idegeimet, erőt vegyen fejemen s megzavarja gondolataimat! . . . Igaz, csak egyszer láttam őt, de ez a perc elég volt arra, hogy arcvonásai örökké vésődjenek szívembe s hogy folytonosan előttem lebegjen az a nő, kinek mindenemet, talán még életemet is feláldoztam volna! . . .

Barátnóm ajkairól egy könnyű sóhaj lebbent tova, én tovább folytattam:

— A természetből adta, tőkéletesen elfásult keble minden senkinek. Minden emberi lényben van egy érzelem, mely jobban van kifejldve a többinél s amaz arányban, melyben ez tért nyer, vesztenek a többiek. . . Szerelem, vágy, hiúság, büszkeség, hit, remény, üdv, dac és megalázkodás alkotják az emberi szívet. . . Bennem a szerlem és szerénység, Marietteben a szerlem és csapongó vágy voltak az uralkodó elemek. Elérkezett azonban az az idő is, mikor érzelmeink élet-halál-tusára keltek s mindegyi-

nas szűrő készülék ajánlatnak, azt is elfogadná. Dr. Daninger Ádám elfogadja és helyesli előtte szóló nézetét, tudományosan fejtegeti, hogy a vér mily jó melegágya a bacillusoknak — tehát ajánlja, hogy kavics és szénregegen át egy szűrő készülékkel — ami nézete szerint 10 frtnál többre nem kerül, szagtalanítassék a mocsokvíz.

Dr. Spitzer Mór csodálkozik dr. Daninger felszólalásán, mert amit most ajánl, azt az egészségügyi bizottság már tárgyalta és abban állapodott meg, hogy ha a víz büzi terjesztene csak akkor állítassék fel a szűrő készülék. Főispán kimondja a határozatot, hogy a javaslat visszaadatik a tanácsnak, hogy a felszólalók ajánlatait figyelembe véve, dolgozza át javaslatát és úgy terjessze be újra a közgyűlésnek.

3.) Polgármester megrongált egészsége helyreállítása vegett hat heti szabadságot kér.

Megadatik.

A gyűlés $\frac{3}{4}$ 11 órakor véget ért.

Letartóztatott indiai orvos Palánkán.

Folyó hó 12-én egy teljesen ismeretlen egyén jelent meg dr. Szommer palánkai járási orvosnak, ki magát dr. Schmausz apatinai orvosnak Schmausz Endre, Szabadka város főispán testvérenként mutatta be, előadva, hogy ő már több, mint tíz éve Indiában mint orvos volt alkalmazva, s jelenleg pensióba tette magát és haza utazóban van Apatinba. Most azonban azért jött Palánkára, hogy innét sürgönyözön bátyjának a szabadka főispánnak, hogy küldjön neki 800 frtot, hogy a Zimonynál visszamaradt Indiából Magyarországra hazahozandó értékesebb tárgyait további útra indíthassa; — elmondotta, hogy igen értékes indiai emléktárgyak tigris, párduez stb. vadbőrök vannak a ládájában elhelyezve. Szommer járásorvosnak feltűnő volt ismeretlen collegájának magaviselete, mindjárt azon gondolkodott, hogy ezt a rendőrséggel közölni fogja. Mig ezen gondolkodott ismeretlen collegája

ismét hozzá fordult azon kéréssel, hogy lenne kegyes neki megmondani, valjon Palánkán melyik a legtisztességesebb vendéglő, hogy ő ott megszállhasson.

Dr. Szommer a „casinót” és a „korona” szállodát ajánlotta. Ez alkalommal megkérte dr. Szommert, hogy legyen oly jó miután pénze teljesen elfogyott, hogy neki 3 frtot addig is adna kölcsön, míg kért pénze bátyjától megérkezik. Dr. Szommer a nála megszokott készséggel ígéretet tett, hogy adni fog neki, de előbb el megy váltani, mert nincs nála aprópénz, — erre Schmausz is távozott, hogy ő is addig megnézi a vendéglőket, és rendelni fog magának szobát. Ez alatt az idő alatt dr. Szommer Mariánovits Alajos járási rendőri felügyelőhöz küldött és kérte, hogy vele lehetőleg egy igen fontos ügyben lakásán találkozzék. — Mariánovits e felhívásra nyomban sietett. Dr. Szommer házához, hol is az előzményeket szóról szóra elmondotta neki. Ezen idő alatt megérkezett dr. Schmausz, látva az egyenruhás rendőri felügyelőt zavarba nem jöve folytatta társalgását; eközben Mariánovits Alajos azon kérdést intézi hozzá „kihez legyen szerenésém”? Mire a kérdezt feleli; én dr. Schmausz Indiából való orvos vagyok, hazatérőben Apatinba szülői városomba; erre Mariánovits kijelenti, hogy ő kétségbe vonja a Schmausz nevet, de főképp azt, hogy ő Szabadka város főispánjának testvére volna, mert ő a Schmauszokat mind ismeri. Ezen nyilatkozatra kissé zavarba jött az indiai orvos, de akkor már Mariánovits teljes szigorral fellépve, követelte tőle kilétének bemondását. Erre az indiai orvos oda nyilatkozott, hogy okmányai bőröndjében vannak elzárva, kéri a felügyelőt, hogy jöjjön vele, majd felmutatja. Evvel dr. Szommertől távozva, kint az utcán kérdi tőle Mariánovits rendőrfelügyelő, hogy bőröndje melyik szállodában van, erre azt felelte, hogy bőröndje nincs

itt vele, az is a többi podgyászával Zimonyban van. Ezen tett nyilatkozat után Mariánovits a törvény nevében, mint teljes ismeretlen s magát igazolni nem képes egyént letartóztatta, és a község-házánál a rendőrségnek további intézkedése megtételéig átadta.

Másnap reggel a szolgabírói hivatalhoz vezetve fel kihallgatás végett az indiai orvost, ki is a jegyzőkönyv felvétele alkalmával, beismeri, hogy őt Ruzs Győzőnek hívják. Gráczai születésű budapesti illetőségű lakatos. Mariánovits Alajos rendőrfelügyelőt rögtön elővette a Magyarorszában körözött és rovott előéletű egyének névjegyzékét, s azok között feltalálta Ruzs Győző lakatos, ki teljesen megfelelt a bemondottaknak, sőt az ismertető jel a szemöldöke feletti foradás teljes bizonyítását adta kilétének. (Nagymérvű esalás és magánokirat hamisítás miatt 18 havi börtön büntetéssel sújtott esavargó.) Ezek után a járási főszolgabíró az illetékes hatóságokat rögtön értesítette Ruzs Győző letartóztatásáról, nem mulasztatom el ez alkalommal felemlíteni azt hogy a mi, igen szerény járási rendőrfelügyelőknék nem első esete az ily nemű letartóztatások csak nemrégiben Obroávezon egy hírhezt betörőt és pénzhamisítót, Paragán egy igen veszedelmes rablójilkost, Gajdobrán és Bukinban lopás vétségével körözött egyént és végre Novoszellón és Plávnán nagymenyiségű lopott állatokat hajtó egyéneket tartóztatott; mit egyrészt személyes vezetése alatt másrészt pedig igen ügyes és általa szakszerűleg kiképzett rendőrei vittek keresztül

Eszmék bolondjai.

(Schmidt és Skarván.)

— Irtá: *Timár Szaniszló.* —

E cím alatt az Egyetértés tárczacikket közölt, melyben érdekes elmélkedés foglaltak Skarván Bela katonarvos eseteről, a

künkben az önértetlen és tiszta szerelem lett a győzedelmes. — Ez volt pedig az ifjukorom legboldogabb pillanata, mert kebel kebelre borult és ajkaink egy hosszú, mámorító csókban forrtak össze . . .

— Hát azután mondja csak, szakított a félbe szavaimat Camilla, hogy is tudott olyan igazán olyan szenvedélyesen szeretni? Talán valami olyan rendkívüli szépség volt az a nő, hogy bájaival örökre le tudta láncolni magához?

— Nem kedves kisasszony, nem mondhatom! Nekem azonban a legszebb, a legeslegkedvesebb volt. Mindenek felett imádozt, szent volt ő nekem, kic talán akkor is szerettem volna, ha másnak karjai között tudom, — ah ha ő engem könnyűrelehetőség-ből is szeretett volna! Hogy azonban folytassam előbbeni félbenhagyott szavaimat: Marietteben tanultam én megismeri a nőt a maga teljes valójában, szeszélyes voltával, csinytalan kedvével és lekötő varázsával. S lehet, hogy kételkedik szavamban, vagy hitelt ad nekem: Mariette azonban oly ragaszkodással viseltet irántam, hogy beláthattam úgyszólván szíve legmélyére is. Ott pedig egy olyan világ tárult elém, melyet nem az emberiség, e cifra tömkeleg számító fondorlatai, celszövényei és képmutatásai, de

a tiszta érzelmek és önzetlen vágyak parányai alkottak. S hogy én nála oly tartóztalan szabadsággal tekinthettem bele a szív, a szerelem honába, nála fürkészhettem kémlelő szemekkel a fájdalom és bánat rejtekét s kalandozhattam be mohó vágyggyal a sejtelmek és titkok birodalmát. — ezért szerettem én annyira Mariam; hogy már ne is említsem irányomban tanusított mindenkorai figyelmet s azokat a vigasztaló szavakat, melyeket hozzám szeretett édes atyám halálos ágyánál intézett s azt az igazán szívből fakadó őszinte részvétet, melynek jelét annak halálakor egy — és mondhatom egyetlenül kapott — koszorúval adta . . . Mi különben őt magát illeti: Mary egy felvidéki származású tőzsgyökeres német leány volt. Ez azonban koránt sem volt rajta felismerhető, mert szépen, tisztán és dallamosan beszélt magyarul. S az, mi őt előttem különösen kedvelté tette, rendkívüli sebes beszéde volt, melylyel sokszor, míg csak meg nem szoktam, úgyszólván percekig tudott figyelemmel tartani. Aztán kiejtésében is volt valami sajtáságos, amit megmagyarázni nem tudok . . . Ami pedig tekintetét illeti, ez megfelfejtellen, csodaszerű. — Nem a kacérság, nem is az ábránd lövelt ki szemeiből, de egy lebilincselő, megigéző

fénysugár, mely valójában égetett, ha az ember szívébe elhatott . . . Szóval Mary egész lénye, úgy lelki mint testi tulajdonaival együtt a legsajátosabb alkotások közé tartozott. . . A legtalálóbban jellemezhetem őt azonban, ha nemeslelkűségéről és jó szívéől szólok. — Kit csak ismert, mindenki számára volt egy-egy nyújas, vigasztaló, vagy biztató szava és ezért is mindenki csak szeretettel csüggött rajta. Egyébíránt szeretetre méltó is volt ő a maga kedvességével és nyájasságával . . . Minden mozdulatát imandó kellem kísérte, minden egyes szavában ott csengett a báj, az élet és vidámság lágyan rezgő harmóniája! — Egy hibája volt csak és szőnyű nagy hibája, ami miatt is történt közöttünk azután az első szakadás.

— És elmondaná-e ezt is nekem? szökött közbe Camilla. Én tovább folytattam.

— Bármennyire is tudott tehát Marym szenvedélyesen szeretni, épen a szenvedélyes szerelem volt nála változó és rövid . . . Elég volt csak egyszer látnunk egymást, találkozni tekintetünknek, hogy egymásé legyünk: az én lelkem azonban mindazonáltal sokkal lassabban tanulta őt szeretni, mint amily lánggal és tűzzel lobbant ő irányomban egy perc alatt égő szerelemre. Nalam ez érzelen csak napról-napra vert

ki a katonai szolgálatot megtagadta s e miatt katonai törvényszék elé került hol el is ítéltetett. Majd Schmidt Jenőre tér át, a kit ellentétben Skarvással, még csak rokonszenves bolondnak se akar elismerni. A Schmidt-ről közölt fejtegetéseket szőrszerint átveszük, de kijelentjük, hogy nem értünk vele egyet s egészen a Schmidt álláspontját fogadjuk el. Schmidtnek nem volt szabad elhallgatni a vele történt nagy méltatlanságot, mert hallgatása egyértelmű lett volna a gyvasággal. Egyébiránt kuriozum gyanánt írt adjuk a cikket egész terjedelmében.

Hangzik pedig az ekképen:

De mit szóljuk ahhoz a bolondsághoz, a mit Schmidt Jenő, az eddig excentricziásairól ismert, de minden esetre nagytudományú bölcsész röpitett a békés és nyugodt gondolkodású emberek közé? Ő tovább megy, mint Skarván és az mondja, hogy a magasabb morál törvényeivel ellenkezik az, hogy egy ember az államszolgálat kötelékében álljon. Levelet írt az igazságügyminiszternek, a melyben ezt tudtára adja neki. A levél meg van spekelve nagyhangzú és nagyszerűnek tetsző morálfilozófiai tendenciákkal, a vége pedig az, hogy a mai naptól fogva megszűnt államhivatalnok lenni s a törvényes formáktól eltekintve, minden felmondás nélkül kilép a szolgálatból.

Az első pillanatra úgy tűnik föl ez a dolog, mintha közönséges és mindennap előforduló eseménnyel volna dolgunk. Bol-dog isten! Hisz az államszolgálatból minden nap ki-meg belép isten tudja hány ember! Beadják a lemondásukat, vagy egyszerűen elmaradnak a szolgálatból minden előzetes felmondás nélkül, rossz katonák gyanánt ott hagyván örhelyeiket, a hová a bizalom állította őket, nem törődve azzal, ha a hivataltban a rend felbomlik is. De a rend azért (hála az égnek) nem bomlik fel, mert a rend-benső törvénye az, a mely összetartja.

erősebb gyökeret s növekedett fokozatosan, az ő keblében azonban egyszerre lett parázs-szá, ahogy azután csak oly hamar hamvad-jon el, mint amilyen rohamosan fejlődött... Mikor pedig az érzelme már nálam is úgy-szinten égő lángra gyuladt, akkor mit tett Mariette? — Egyszerűen megvetett és el-taszított. Ezek voltak kedves kisasszony az én ifjabb korom legbánnatlesebb percei! Ah, szavakba se foglalható kedves Camilla, hogy lelkem akkor mily óriási meghasonlón ment keresztül! — Én tud-am, hogy Marym már másé és mégis szerettem. Imá-dtam pedig őt, a csalfát, a hűtlent szerelmem első hevével. De az a tudat, hogy még most is bálványozom s hogy még talán inkább szeretem, mint azelőtt, úgyszólván felőrültette tett. — S vajjon, kérdeheti ő bizvást ezek után tölem, hol kerestem én már most s találtam-e valahol vigasztalást melyen sajtó szívemre, amire én azonban csak azt felelhettem, hogy nem kerestem, mert hisz szívem sokkal is inkább volt sebezve, sokkal is inkább fájt semhogy fájdalomra bárhol is gyógybalzsamot találhattam volna... Egyben leítem csak némi könnyebbülést s ez volt, ha magamba vonulhattam s úgy, szobán négy fala között sirathattam el egészen tartózkodás nélkül a mult emlékeit.

(Folyt. köv.)

Skarván Béla martíriumsága sem rázta meg a militarizmust és a nagyszerű példa daczára sem akadt azóta egyetlen katona is, a ki megtagadta volna a militarizmust. Schmidt Jenő bolondsága sem fogja alapszabán meg-ráznai az államot, a martíriumság daczára, de az a kérdés merül fel, hogy mi bírta rá e ritka képzettségű embert, hogy a keresztet magára vegye?

A krisztusi szeretet adta a Megváltó ajkára a halál perczében a mondást: „Uram bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit tesznek.” Ha az a buta tömeg akkor nem tudta, hogy az igazságot feszíti meg és annak is meg lehetett bocsátani, mennyivel inkább bocsátható meg a bolondságnak, a mely nem ont vért és nem tör az emberfia életére. Bocsássunk meg hát a bolondoknak — módosítjuk a szeretet mondását — mert nem tudják, mit tesznek. Csak az a baj, hogy ezek a bolondok nagyon is jól tudják, hogy mit tesznek. Nagyon is számítónak támadják az emberi józan elmét és nem lehet bizonyosan tudni, az emberiség üdvére, vagy a saját hiúságok legyezgetésére-e? Mert a Skarván Bélának lelki meggyőződése volt megtagadni a militarizmust, azt nem tehette csöndben; a szolgálat köteléke ott sokkal erősebb, a szubordináció rettenetesebb, mint az állam-szolgálatban.

Ő tehát kénytelen volt levelet írni a felebbvalójának, odavetvén magát a militarizmus hatalmanak, a mely össze is zuzta. De Schmidt Jenőnek ilyen magasröptű levélben lepni ki az államszolgálatból; ha csakugyan inkompatibilisnek tartotta az államszolgálatot az ő moráljával, lepett volna ki szép csöndesen, minden eklat nélkül, mellözven a nagyhangzú szavakat, a melyek okvetlenül azt a gyanut ebresztik a gondolkodó emberben, hogy itt filozófiai poseurrel van dolgunk, a ki a legtetszetesebb helyzetet foglalja el, a mikor kilép az államhivatal és egyszersmind talán a józan gondolkodású emberek köréből.

Nem is keressük az okot, hogy mi vitte rá az elhatározásra és mennyiben nem kom-patibilis a magasabb morál az államhivatal-noksággal? Ez éppen annyi, mintha valaki a munkát magát tartaná meggyalázónak és magasabb erkölcselenségnek. Mert az állam-hivatalokban, nagyon sok büszke, önértetes, erős és önálló gondolkodású ember van, a ki bizonyára áll olyan morális magasiaton, mint Schmidt Jenő; azt is tudjuk, hogy az államhivatalokban a szellemet, a szabadságot és akaratot, a férfias erélyt éppenséggel nem nyomják el, legalább nem úgy és oly büntetlenség, mint a katonaságnál. Vagy úgy képzeli talán Schmidt, az államhivatalt ideában nem szabad elfogadni? Akkor volna morális az államhivatal talán, ha ott mindenki azt tehetné, a mit akar és nem azt, a mit az állam roppant gépezete ma követel!

Igaz, Schmidt Jenőnek, a ki Németországban olyan filozófiának csinált propagandát, a mely a német államügyeszségnek kellemetlen volt, utasításokat adtak, hogy tartózkodjék ettől. Itt tehát a véleményem szabadságának megsértéséről volna szó, a mit minden szabad ember visszautasít, ha állam-hivatalnok is, mert a szellem szabadsága nagy és szent dolog. De ő generalizálta a dologt s az ő esetét általánosítva, azt mondta, hogy az államszolgálat mindenképpen ellen-kezik a magasabb erkölcsi méltósággal és

itt kezdődik a veszedelmes bolondság. Ve-szedelmes pedig azért, mert anarchikus és furesán hat, mert pose-sal adta tudtára nem-csak főnökeinek, hanem az egész világnak. Egyik szemével az eszmére sandított, a má-sikkal a közönségre, lesvén a hatást. Ha kilép szóltanul és más keresetforrás után nez, ha nem keresi a tartást és valahogy veletlenül kípattan a dolog, a velemények sokkal inkább mellette lettek volna. És igaz-ságát akkor is megtalálta volna, ha az utolsó következtetést nem helyeselték volna is.

A nagy eszméknek nincsen szükségök nagy pronucziamentókra s az ideák legfőn-ségesebbé dajnokai nem keresik a poset. Eszünkbe jut itt George Sand egy nagyszerű mondása, a mely így hangzik:

„Nyögni, imadkozni, sirni: egyaránt gyávaság; tedd, mint én, nemes és súlyos kötelességedet, és azután, mint én, halj meg szóltanul.”

A szóltanul halál az, a mi a nagy mártírokat jellemzi s mely az eszméket egyéniségökhöz köti, örökké megmaradó siremlekek gyanánt. És szóltanul haltak meg kereset pose nélkül a szellem nagy harcosai, dicső fénysugarakat hagyva vissza az utókor számára; néman buktak el, szemeküket oly erősen függesztvén az eszmékre, hogy a te-kintet, mint isten szeme rajtuk, ott maradt az ideán a halál után is, hogy kénytelenek vagynak mi is odanezni.

Haljunk meg szóltanul és ne affektált nyögéssel, ha eszmék szolgálatába állunk, mert a nema halála jobban szól a szívhez, és képezethez, jobban az értelemhez is, mint a világ minden frazeológiája és testtar-tasa, jobban gyújtja lángra a lelek lelkesese-dését, mint pronucziamento, vagy külsőség, a melylyel martirságunkat felczizozazzuk.

De Schmidt Jenő nem akart szóltanul meghalni, sőt nagyon is hangosan kiabált és ez az, a mi a józanul gondolkodókat elide-gemélti tőle. A velemény szabadságának meg-veldelemzésében elment egész az anarchiaig, tehát a végletek végleteig és ott megállapod-ván, visszanezett a közönségre, hogy vajon mekkora tömeg fut utána. Hanem valószí-nűleg azt látta, hogy sokan nézik ugyan, de kevesen követik.

De azért nem kicsinylendő dolog az, a mit ő mondott, akármilyen bolond is. Sokkal jelentékenyebb egyéniség ő, semhogy neg-ligálni lehetne, vagy hogy az élet sietségesben, megjegyzés nélkül haldhatnánk el mellette. Hisz manapság ugyanis lejárták magukat a nagy bölcsességek, a nagy bolondságok jelentősége pedig növekedőben van.

Rendőri közeink.

Az utóbi két hónap szegénységi bizo-nyítványa a zombori közzérdek és a zom-bori rendőrségnek. — Nem mult el ez idő alatt nap, hogy panasz nem tettek volna a rendőrségnél elkövetett lopásokról. — Az állapokok a szó teljes értelmében türehtelenek-ké váltak. — És erre a rendőrség még csak a fülét sem mozgatta. — Nem bánta az, ha a süvegét is lelopták fejről. — A tolvajok-nak meg a rendőroknak selyem volt az élet. — A megmételyezett közbiztonság kuszált szálat most Nikolits György dr. t. b. főka-pitány vette vasmarkaiba és erélyes nyomozása után csakugyan sikerült is neki a tetteseket kipuhatolni és a büntényeket oly személyekre rábizonyítani, a kiket egyidőben a rendőrség Zombor város területéről kiül-

tott, a tolvajok eddig Kiss Treszka és Wolf Anna romlott előéletű nőszemélyek. — Ezek a hölgyek daczára annak, hogy a város területéről ki vannak tiltva és a miért a városba több ízben visszatértek, kitolonczolták és börtönbe zárták őket, ismét városunkban tartózkodtak. — De miért? Mert Walter Nándor főkapitány megadta nekik a lakhatási engedélyt. Ki vannak tiltva a város területéről, több ízben eltolonczolták, több ízben börtönbe bűntették őket, a miért visszatértek a városba és ime maga a kapitány adja meg nekik a lakhatási engedélyt. — És ezek a nőszemélyek feltarták a város közbiztonságát. — Ha Walter főkapitány szem előtt tartja azt, a mit kötelességének kellett volna ismernie és a kiültött nőszemélyeket újból eltolonczoltatta vagy elzáratta volna; ez most mind nem történt volna. — Ez a sajnálatos tapasztalat azonban, megtanított bennünket ismerni egy oly embert, a ki nem pusztán uzusból illeszti oda a neve mellé ezt a czímet: „főkapitány.” — Hogy mily elhanyagolt volt a közbiztonság városunkban, mutatja azt Slagetter Gyula polgármesternek, Walter Nándor főkapitány és Nikolics György tb. főkapitányhoz czímzett rendeletei.

A rendeletek szószó szerint így hangzanak: I.

Walter Nándor főkapitány urnak Zombor.

Utóbbi időben a város területén több lopás fordult elő, és a közönség részéről oly és annyi panasz merült fel a közbiztonsági szolgálat lazasága, úgy nyilvános helyeken a közrendre való felügyelet hiányossága miatt, hogy főkapitány ur figyelmét a rendőri felügyelet hatályosabb gyakorlására a hivatali kötelesség teljesítés szempontjából is, külön kell ezuttal felhívnom.

Habár a rendőri közegek csekély száma mellett a közönség részéről óhajtott állapot alig volna teljesen elérhető, mindazonáltal némi türelem, az eddigi közbiztonsági állapotok, sokszor csak az illető közegek indolentiája folytán, való rosszabbodása, melynek alapján a közönség joggal a fejtelenség és tehetetlenség vádjával terhelhetne a hatóságot.

Felhívom tehát főkapitány urat, hogy saját hivatali jogkörében a legerélyesebb felügyeletet és ellenőrzést gyakorolva, akként intézkedjék, hogy a közbiztonsági szolgálat lazasága és megbízhatlansága és ebből folyólag a személy- és vagyonbiztonság bizonytalansága miatt felmerült panaszok tárgyaltanna valjanak, hogy a közönség e tekintetben mielőbb megnyugtattassék.

Meglemltem egyuttal, hogy dr. Nikolics György tb. főkapitány urat szintén felhívom hogy tekintettel a fenfőző viszonyokra és a erreike, szabadságidejét megszakiatva, hivatali szolgálatot teljesítsen.

Zombor, 1896. szeptember 14.

Schlagetter Gyula s. k., polgármester.

II.

Tek. dr. Nikolics György, tb. főkapitány urnak Zombor.

Walter Nándor főkapitány urhoz intézett felhívásomat t. czimeddél 7. a. oly felhívással közlöm, miszerint tekintettel a városban lévő közbiztonsági állapotokra t. cim szabadságidejét megszakiatva, hivatalát azonnal elfoglalva, minden erélyével — a főkapitány ural egyetértőleg — oda törekedjék, hogy a személy- és vagyonbiztonság városunk területén mielőbb helyreálltassék és a közönség megnyugtattassék.

Zombor, 1896. szeptember 14.

Schlagetter Gyula s. k., polgármester.

Politikai hírek.

Dr. Drakulics Pál városunk képviselője e napokban több képviselő társának kíséretében Temesvárra utazik, ahol Apponyi Albert gróf beszédét szerb nyelven fogja tolmácsolni a népeknek.

Visontai Soma dr. újvidéki képviselőt az újvidéki kerületen kívül még Gyön-

győsen is jelöli a függetlenségi és 48-as párt. Ez ügyben a jövő hét elején értekezletet tartanak.

A „Zasztava” politikája. Az újvidéki Zasztava felütnő közleményt tesz közbe, amennyiben eddigi álláspontjával ellentétben, mely rokonszenvezett a néppárttal, egyszerre arra ébredt föl, hogy a néppárt is, a többi magyar pártok példájára, visszazetnen a nemzetiségektől s nincs bátorsága közelélni hozzájuk s férfiasan védelmére kelni a közös hazának. . . . Mi több: Károlyi gróf minapi kijelentésére, hogy nem lehet híve a néppártnak, mert szövetséghez kész a különböző nemzetiségekkel, a néppárt főközlönye, az Alkotmány óvast emelvény, minden összekötötteset a nemzetiségekkel tagadja. . . . Való dolog, hogy a nemzetiségek semmi féle tárgyalásokban nem bocsájtkoztak, fentebbiekhez képest az nem is fog megtörténi, ami természetesen is, mikor a néppárt annyira retteg s tartózkodik a nemzetiségektől. . . .

HIREK.

— **Dömötör Pál előléptetése.** A zombori kir. járásbírósg vezetője Dömötör Pál kir. járásbíró állásában való megmaradása mellett kir. ítélőtáblai bírónak lett előléptetve. Rég kiérdemelt kitüntetés az, melyet a zombori jogászok rég vártak. Dömötör Pál ugyanis époly erélyes, mint lelkiismeretes és szorgalmas, époly igazságos, mint törvényismerő bíró, kinek iteleite mintaul szolgálhatnának a jogszolgáltatásban. De ezenfelül Dömötör Pál egyik kiváló díszje a magyar irodalomnak is s aüg van az országban szépirodalmi lap, mely ne közölt volna Dömötörtől ódat vagy költeményt. Vegre, a mit szintén fölemelendőnek tartunk, Dömötör politikai magatartása is kedves lehetett a kormányra, mert testtel lelekkél híve volt. Mindennek daczára hosszú éveknél kellett munkas élete fölött lepörögnie s poéta fejét már-már teljesen elrepte az öszi deresség, — miglen a magas kormánynak eszébe jutott neki megadni azt, a mivel tartozott. Vegre megadta s tisztelői valamint barátai örömmel sergelenek köre, hogy a jól kiérdemelt kitüntetéshez szívből gratuláljanak. Mi is azok köze tartozunk s meleg rokonszenzvenvel csatlakozunk a jogász-közönség örömehez, annak a kívánságunknak adva kifejezést, vajha a soká varatot kiüntetés és előléptetés most annál gyorsabban megismétlődne s Dömötör Pál fölemelkedne a kir. curiai bírák rangsorába. Ad multos annos!

— **Két uri multság.** Gyönyörű két multságrol számolhatunk be, mely városunk élénk tarsadalmi életéről tesz tanuságot. Az egyik multságot a zombori arany ifjuság nehány buzgó tagja rendezte mult szombaton este a Vadász-kürtben s hogy mily jól mulattak az ott megjelentek, legjobban mutatja az, hogy a piknik est 9 óratól reggeli 8 óraig tartott. A hölgyek közül jelen voltak: Szemző Istvanne, özv. Ruditsné, Koczárk Zsigmondné, özv. Pálné és Medveczkyné, a leányok közül: Koczárk Adrienne, Zsenike és Litsi, Lallosevics Jelka, Pál Blanka és Szakáll Margit, kik ezen az estén remek toaletjeiket csak szépségükkel és kedvességükkel mutaltk felül. A férfiak közül ott voltak Szemző István, Vojnics főispán, Lallosevics Jakab, Alföldy Árpád dr. Tautis Peter stöbben. A remek multság körül a főierdem Szemző Karolyt, a két Birvatszky nővért és Baky Lajost illeti meg. — A második multságot Lallosevics Jakab a nemzeti párt oszlop tagja s mindannyiunk által kedvelt saját külön Jásó bácsink rendezte Baranya megyei szőlőjében. No itt azután ugyancsak kijutott annak a harmincánál jóval több vendégszorongnak, a mely ott összeverődött s melynek csoportonként való érkezését a „Jásó vár” magaslattól hatalmas ágyulövések üdvözölték. A tarsaság reggel 8 óratól másnap reggel fenn mulatott a tejjel és mézzel, azaz hogy sil-lerrel és slyovicával megáldott szőlő bir-

tonon. A folyamómérnöki hivatal testületileg ott volt, azonkívül pedig a zsöneszdoré nagy többségben. A hölgyek közül Szemzőné, Ruditsné, Pálné, Paulné, Medveczkyné, Drakulicsné. és Virterné voltak jelen. A leányok közül a házi kisasszonyon kívül kirándultak oda Szakáll Margit, Paul Mariska, Pál Blanka és a két Virter nővér. Az ebédnél minden felköszöntő alkalmával hatalmas tarack lövések dördültek el, különösen kijutott ebből Szemző Istvánnak, Medveczky főmérnöknek, Szakáll Adorjának és Drakulics Pálnak. A cigány is a javából való volt, mert tizenkét óra hosszat huzta alig pihenve közbe-közbe.

— **Házfelszntelés.** Dr. Czvetkovits Péter lapunk szorgalmas és kedvelt munkatársa, zombori tekintélyes ügyvéd f. hó 12-én szállásan sikerült ünnepélyt rendezett, a melyre városunk intelligens közönségének legnagyobb része hivatalos volt. Hat óra tájban egy 34 tagból álló tarsaság indult a messze szállásra, hogy a közkedveltségnek örvendő házigazdának vendégszeretétét igénybe vegye. A vendégsereg rövid tarsalgás után a terített asztalhoz ült és megkezdődött a nagy bácskai szokás szerint a vacsora. Miután kitekerték egynehány „jó fajtának” a nyakát, fölhangzottak a lösztok a vendégsereg házigazdára és annak családijára. A tamburás le se tette tamburáját a mig ki nem esett a kezéből. A vendégsereg csak reggel felé oszolt széjjel, hangosan éltetve a házigazdát és annak a jó — borát.

— **Értesítés.** A vármegyei ház nagytermében, f. hó 19-én d. e. 10 órakor, tartandó ünnepélyre szóló karzati jegyek dr. Orkonyi Ede kir. törvényszéki bírónál kaphatók.

— **Érettségi pótvizsgák,** a helybeli felső keresk iskolában f. hó 14-én tartották meg, a hol mint kultuszminiszteri biztos Martonffy Márton kir. tanácsos és országos iparoktatási főigazgató szerepelt.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Molnar János szabadkai községi polgári iskolai tanítót a nagyrőcei állami polgári és felső kereskedelmi iskolához, a X. fizetési osztályra rendestanióvá nevezte ki.

— **Válság az izr. hitközség kebelében.** Bonyolodott és zilált helyzetben voltak a zombori izr. hitközség viszonyai, midőn a megüresedett elnöki székét Szilágyi Mór ügyvéd, városunk ismert alakja, elfoglalta. Nehéz és fárasztó munka arant visszazáldította a rendet és a meglazult beléttel. Újvoss reformjai csakhamar ervényre jutottak, mintegy hirdetői a munkásság jutalmának. Szilágyi Mór egyebek között szem előtt tartva mindenkor, a hitközség reformjának fenntartását hittársaival egyetemben, azt hozta határozatba, hogy egy községi dísztermet rendeztessenek be, a hol a község és a zsidóság kiválóbb alakjainak arcképeit helyezik el. Szilágyi Mór nehány héttel ezelőtt érkezett haza, a midőn tudomására adják neki, hogy a hitközség távollétében azt a határozatot hozta, hogy a díszterem felállításáról szóló határozatot megsemitíti és ezzel szemben azt a határozatot hozza, hogy a tervbe vett dísztermet tarteremnek rendezi be. Ez eljárás az ügybuzgó elnököt méltán sérte és állásáról való lemondásra készítette. A hitközség csak ekkor vette észre a nagy tapintatlanságot. Rögtön 3 bizottsági tagot küldött Szilágyi Mórhoz hogy a visszazutasított elnöki székét foglalja újból el de természetesen eredménytelenül. A zombori hitközség ezen pontnál abba a helyzetbe jutott, hogy nem talál alkalmas személyt az elnöki szék betöltésére.

— **Dankó Pista.** F. hó 15. és 16-án Dankó Pista, a magyar népének hírneves költője produkálta magát az „Elefant” nagytermében. — A hírneves czigány, a kiért a magyar nép mindenütt egyformán lelkesül Zomborban nem is en kellesen pártfogolták. — Mert bizony a második előadását alig nézte végig húsz lélek. A legnagyobb ma

gyar czigányt, a magyar nép legkedvesebb zeneköltőjét úgy engedték el a zomboriakat, hogy — saját szavait idézzük, — még jóformán utazási költségeit sem téríthette meg a jövedelméből — Pedig ha senki más, Dankó Pista megérdemelte volna pártfogásunkat. — Ha nem vonzó sokakra maga Dankó, ott van, kitűnően szervezett társulata, Lebb Vilmos a zongora virtuoz, Hajnal Erzi és Sáfán V. jeles szoprán énekesnők és Gömöri Jenő terjedelmes materiával rendelkező baritonénekes, a kik mindannyian külön külön megérdemelték volna azt, hogy a zombori műértő közönség irántuk érdeklődjék.

— **Kinevezés.** A Szabadkán felállítandó földmívelés és gazdasági iskola igazgatójává Acvány Ferenc gazdasági tanár neveztetett ki.

— **Hymen.** Ifj. Müller Sándor, Ferencz-csatornai gépész, jegyet váltott Bosnyák Róza kisasszonnyal B. Monostorszezen.

— **A zombori kerékpár-Egyesület versenyei.** Vettük az alábbi meghívót: Kerékpárosok! Kedves Sporttársak! A „Zombori Kerékpár-Egyesület” bajsai dr. Vojnits István főispán úr örméltóságának diszelnöksége alatt 1896-ik évi október hó 4-én délután 3 órakor a bezdáni kitűnő klinker úton országos kerékpár-versenyt rendez, melyre a t. sportegyleteket és sportársainkat tisztelettel meghívjuk. A versenybizottság nevében: Koch Béla, titkár. Rodt Lajos, elnök. Mayer K. Leó, alelnök. Ünnepi sorrend: 1. Október 3-án délután ez este a vendégek fogadtatása. 2. Este 8 órakor ismerkedési estély az egyesületi helyiségben. 3. Október 4-én délután 1/2 órakor társasbéd étlap szerint. 4. Délután 2 órakor fölvonulás a verseny színhelyére. 5. Délután 3 órakor a verseny kezdete. 6. Este tánc és a díjak kiosztása a „Vadászkürt” szálló nagyeremében. Diszelnök. Bács-Bodroghvármegye, Zombor és Baja sz. kir. városok főispánja. Versenybizottság: Elnökök: Bozoki Karácson Gyula, Bács-Bodrogh vármegye alispánja. Schlagetter Gyula, Zombor sz. kir. város polgármestere. Szegei Györfly Géza pénzügyigazgató és a „Z. S. E.” elnöke. Medveczky Zsigmond, kir. főmérnök. Dicht Adolf, es. és kir. őrnagy. Fodor Pál, m. kir. honvédszázados. Tarczay Dezső, főszolgabíró. Rodt Lajos, állami főgymnasiunai tanár és a „Z. K. E.” elnöke. Alelnök: Mayer K. Leó, a „M. Kerékpáros Szöv.” elnökségi tagja és a „Z. K. E.” alelnöke. Versenybíró: Strasser Henrik, a „M. K. Sz.” elnökségi tagja és a „N. K. E.” elnöke. Időmérők: Bolgar Tivadar, a „M. K. Sz.” elnökségi tagja és a „K. S.” szerkesztője és Bittermann Gyula. Inndítók: Engel Manó és nemes-militicsi Kanynó Viktor Iván. Ellenőrök: Csirszka Konrád, Kuzman Miklós, pacseri Ödly Andor, dr. Gombos Ignác, Krimmer József, Ehrenberger József és Kunhegyi Ferencz. Pénztárosok: Bölcs Aladár és Bittermann László. Orvosok: dr. Sági Samu és dr. Thim József. Versenyintéző: Handler Jenő, kir. mérnök. Versenytitkár: Koch Béla. Belépődíj: A versenyre (ülőhely) és a táncestélyre 2 kor. Alóhely: 60 fill. Jegyek előre válthatók: Falcione Gusztáv úrnál. Verseny-sorrend: 1. Főverseny. (Nyílt) Táv. 40 km. A 3-as oszlopolt Bezdánon keresztül a 23-as oszlopig és vissza. Elsőnek: a diszelnök tiszteletdíja és nagy ezüst érem, másodiknak: tiszteletdíj és ezüst, harmadiknak: kis ezüst és a negyediknek: bronz érem. Vezetés megengedve. Indítás pontban 3 órakor. Tét 4 kor. 2. Nyeretlenek versenye. (Nyílt) Táv. 20 km. Nevezhetnek, kik országúton első díjat nem nyertek. Elsőnek: tiszteletdíj és ezüst érem, másodiknak: kis ezüst érem, a harmadiknak: bronz érem. Indítás 3 óra 20 perckor. Tét 3 kor. 3. Egyleti verseny. (Zárt) Táv. 10 km. Elsőnek: tiszteletdíj és ezüst érem, második és harmadiknak: bronz éremek. Indítás 2 óra 30 perckor. Tét 2 kor. 4. Vigasz-verseny. Táv.

4 km. Elsőnek: kis ezüst érem, másodiknak és harmadiknak bronz érem. Indítás: 4 óra 30 perckor. Tét 2 kor. Nevezés a helyszínén. Versenyszabályok a „Magyar Kerékpáros Szövetség” verseny-rendszabályai alapján: 1. Nevezési zárlat: 1896-ik évi szeptember hó 26. est 8 óra. 2. Nevezések posta vagy távirat útján, ajánlottan, a borítékon e szó „nevezés” feltüntetésével Koch Béla versenytitkár úr címére küldendők. 3. Minden nevezésnek tartalmaznia kell: a) a versenyszám megjelölését; b) a versenyző nevét és polgári állását; c) a versenyelőnynek leírását; d) a tételeket; e) a club nevét, melynek a versenyző tagja, elnökségi vagy titkárság aláírását. 4. A versenybizottság nevezéseket indokolás nélkül visszautasíthat. 5. Nevezési zárlat után, vagy a start előtt közvetlenül csak az összes ugyanazon számú nevezett versenyzők bejegyzése mellett fogadható el nevezés. 6. Versenyezni csak illetem nem sértő sport-szerű öltövényben szabad. Az ezen pont ellen vétők a versenytől eltiltatnak. 7. Nem indulás esetén a tétel visszaadásának helye nem lehet. 8. A versenyző álnévet használhat, melyel azonban a „M. K. Sz.” elnökségének és nevezésében a versenyt rendező egyletnek is tartozik bejelenteni s ugyanazon évben meg nem változtathat.

— **Hymen.** Csankó Vilmos szegzárdi tanító eljegyezte Vukellich Malvin kisasszonyt, Bajoról.

— **Főispáni látogatás.** Ő Becsén F. hó 10-én Schmausz Endre, Szabadka város főispánja előkelő társaság kíséretében látogatta meg az ó-becseieket. Kíséretében voltak: Mamuzsics Lázár polgármester, Pertics Mátyás árvaszéki elnök, id. Frankl István ny. gimnaziumi igazgató, ifj. Vojnics Sándor nagybirtokos, Gyorgyevics Szende helyettes polgármester, Farkas Zsigmond ügyvéd, Reiszner Gyula ügyvéd szabadkaiak és Csupor Gyula az „Ó-becsei Közlöny” felelős szerkesztője. Az ó-becsei vasúti állomáson nagy közönség várta az előkelő vendégeket, Ott voltak a közigazgatási tisztviselők, a községi előjárók, az önkéntes tűzoltó tésület és a Ferencz-csatornai művezetőség valamint ennek tisztviselői. Elsőnek Popovits Simon üdvözölte a főispánt, mint a bácskai tűzoltó szövetség elnökét. A főispán szép szavakban válaszolt erre, a melyben kiemeli a tűzoltóság fontos hivatását, kéri egyben az ég áldását e nemes emberbaráti egyesületre. Az állomástól a vendégsereg a Ferencz csatornához hajtott, a hol megtelkintették a csatorna terveit A munkálatok megtekintése után a társaság villasreggelhez ült. A legelső köszöntőt Csupor Gyula mondotta a főispánra. Utána a főispán köszöntötte fel az egybesereglett vendégeket. Felköszöntött mondtattak még Mamuzsics szabadkai polgármester (a főispánra) Fonyó Pál belbános (a rossz utakra) dr. Szász és mások (a vendégrekre, a vállalkozóra stbire). A kedélyes multság gyorsan véget ért, mert a vendégek a delutáni vonattal elutaztak. A szabadkaiak azért jártak Ő Becsén, hogy lássák a csatorna építkezést, miután óhajtanák a budapest-szegedi csatorna végétől ők is egy folytatódagos csatorna által által összekötni városukat Szegeddel.

— **5657.** Izraeli polgártársaink f. hó 8-án és 9-én ünnepelték az új évet. A nagy és nevezetes napon minden izr. ület szüntetelt. A templom zsufolással megtelt hívőkkel. Ki-ki magába szállva Istenéhez tért, hogy kegyelmet kérjen úgy a maga, mint az őveit számára. Az új évvel, a zsinagogiai számítás szerint, az izraeliták az 5657-ik évet számlálják. E nagy ünnepük annyiból érdemel különös említést, mert mióta a zsidó hit, a magyar hitek sorába lépett, azóta ez az első új évük.

— **A kalocsai érsek Ujvidéken.** Ujvidékről jelenti tudósítónk: A bérmálás szentességének kiszolgáltatása céljából Császk György kalocsai érsek, Majoros János püspök és fényes udvari papsága kíséretében

ma délután 4 órakor városunkba érkezett. Fogadtatására napok óta lázasan készültek. Az egész város lobogótergiben üszik. A polgárság vallásközlönség nélkül örül a szeretett főpásztor érkezésének, csak a szerbek diszsonans hangja vegyül a közömbös zajába és házukra zászlót sem tűztek. A főispán háza előtt remek gőz stülű templomalaku diadalkapu pompázik: „Isten hozta szeretett főpásztorunkat”, s több haz homlokzata remekül föl van díszítve.) A vonattal 5000 főnyi tömeg várta a püspököt. A városi tanács Pézli-Popovits István polgármesterrel az élen jelent, meg valamint a papság képviselői. A polgármester lelkes és hazafias beszédére Császka röviden megköszönte a szíves fogadtatást, mire a Szegedről ide érkezett honvéd zenekar rázendített a Rákóczi-ra, mi leirhatatlan hatást idézett elő. A pályaudvarról 60 fogattal kísérve dr. Flatt főispán házához s innen Lopper apátplébánoshoz hajtottak, hol a püspök megszállt, de csakhamar átsietett a város díszét képező remek új gőstüli templomba, melynek építéséhez Császka negyvenezer forinttal járult. Az istentisztelet után a püspök a pétervárdi és ujvidéki tisztúkar s a többi hatóság és testület tisztelgését fogadta. Este 7-8-kor a szegedi honvéd zenekar válogatott magyar nótákból összeállított szerenadót adott, fél nyolczkor pedig 1000 főnyi faklyásmenet volt, mely alatt a városi gimnázium igazgatója remek beszédet tartott. Holnap reggel fél 8-kor csendes misét mond az érseki főpásztor, délelőtt pedig 3000 fiut és leányt fog megbérmálni.

— **A világ legerősebb embere Zomborban.** Mihajlovics Dragulyov becsi orvosnövendék, a ki a bécsi orvoskari egyetemi tanárok véleménye szerint ez idő szerint a világ legerősebb embere, e hó 17-én és 18-án (szombat és vasárnap) a városi színházban nagyszabású erőművészeti mutatványokat fog bemutatni. Mihajlovics Dél-magyarországnak csaknem minden nagyobb városát már bejárta s szakértők véleménye szerint mesés erővel rendelkezik. 1700 mond ezerhétszáz német fontot akgatnak rá s ő a roppant terhet par pillanatra elbirja azonkívül roppant nagy súlyokat emel fél kezdel valamint fogával. Az erőművészeti előadás két óra hosszat tart s este 1/29 órakor veszi kezdetét. A tisztajövedelem egy negyed részét a hirneves akrobata, jótékony kulturális célra szánta, amennyiben azt a Zombori Sport-Egylet javára engedi át. — Mint halljuk, Mihajlovics ur birkozni is fog, ezt azonban még fenntartással közöljük.

— **Szavazatra nem jogosult.** Zombor szab. kir. város központi választmányának szept. hó 7-én tartott ülésének jegyzőkönyvéből vesszük, hogy Goldfahn Sándor, Császár István, Gombos Mór, Horvátovits István, dr. Ivánkovits Pál, Konyovits Gabor, Engel Mór és Beller Béla, a belvárosi választók közé fölveit zombori lakosok az 1897. évben lefolyó képviselő választáson, adóhátralékban lévén — szavazati joggal nem bírnak.

— **A csuroghi emlékkő.** Nagy Mátyás csuroghi katolikus lelkes hazafias lelkesedésében nem nyugodott addig, míg ki nem vitta, hogy Magyarország ezeréves fennállását méltó emlék jelölje Csurogon is. A hívek közadakozásából fölállított millenniumi emlékkő, a mely a templomban nyert elhelyezést, beszentelése és leleplezése mult vasárnap tartatott meg. Az ünnepélyen a róm. katolikusok ügyszólván teljes számban jelentek meg. Az emlékbeszédet Nagy Mátyás lelkes mondotta a tőle megszokott ékes szózással. A hatóság beszéd könyveket fakasztott a hallgatóság szeméibe és látszott a jó magyar arcokon, hogy szíveikbe vésődött az a hazafias szent tűz, a mely az egész beszédet áthatotta. Igazán dicsejret illet az oly lelkeszt, a ki híveit nemcsak igaz vallásosságban, hanem fölállódo hazaszeretben is neveit.

— **Nyugdíj mozgalom.** Üdvös mozgalom indult meg a napokban megyénkben. Az apatini segédjegyzői kar mozgalmát indított a községi segéd és kezelő személyzet nyugdíjalapja létesítése tárgyában. A mozgalom az érdekelteltek között általános örömmel fogadtatott.

— **Itt az ősz!** Odakünn a szabadban, a mező fölött estefelé megnyírkosodik már a levegő s a rakoncátlan szellő ugyancsak tüzi-hajtja az ökörnyálat. A lég már nem aczélesillogású és az ég pereme felé szürke gomolygok verődnek össze estéknél, mintha máris az októberi ködök készülnének. A mezőn, a réten már őszi kikiries az uralkodó és a füvek eleven zöldje valami bágyadt halovány színbe megy át, melyből szomorúan emelkedik ki az elszáradt ökörfarkkóró, meg a számarbógáncs zöldszínű szára. A boszorkánypihe, a leányhűség virágait már szétfutta a barangoló szél és belegabalyította az ökörnyál tapadó szöveteibe. Tarló alig akad itt-ott és a kukorica is mindegyre sárgább, zörgősebb lesz, veszedelmére a tapsifüléseknél, meg a rókakomáknál. Kukoricazabá szorúl a róka, a nyul, a határok bokrai, rekettyései közé a fűr, meg a fogoly. A hangatlan csendet a mező fölött, ott a répa szélében puskaropogás törí meg és a szél aczélekészintű füstöt kerget szerteszét. — Hogyne! hiszen innen-onnan három hete már, hogy odakünn áll a nagy szezon és megkezdődött a nyulak veszedelme.

— **Telefon.** Az ármentesítő társulat által felállított telefon összekötöttes már teljesen elkészült. Martonosról—Bácsföldvárig az összekötöttes. Tegnap vezették be a főszolgabírói hivatalba is a vezetéket. A központ az ármentesítő társulat irodájában van, a hol alig győznek eleget tenni a minden oldalról jövő felhívásoknak.

— **Erdőőri vizsga.** Az erdőőri szak vizsgák Zomborban f. e. október 19-én és az erre következő napokon fognak megtartatni. A kik e vizsgát le óhajtják tenni, folyamodványaikat a kir. erdőfelügyelőséghez nyújtásuk be.

— **Uj pénz.** A pénzügyminiszterium hír szerint, öt koronás ezüst tallerokt bőséget forgalomba Az új tallér nagyságára vonatkozólag szintén megtörtént már a megállapodás. Az új öt koronás tallérok nem lesznek ugyanis sokkal nagyobbak az ezüst egyforintosoknál. Az új pénz kényelmi szempontból valószínűleg oda jut, mint a hol behozták az öt frankos tallerokat; nem igen használják. Az új pénz metszési munkálatait most dolgoznak.

— **Erdőknek államosítása.** A földmivelésügyi miniszter ez év folyamán fontos közgazdasági érdekből állami kezelésbe vette át több vármegyének összes községi, volurbéres közbirtokosságai, nemesi közbirtokosságai, papl, tanítói és kisebb egyházi erdeit és Szabadka városának nagyobbára futó homokon álló erdeit is, mert a viszonyok arról győzték meg, hogy ezekben a többnyire kis terjedelmű s nem a legjobb karban levő erdőkben, nem lehet teljesen megvalósítani az erdőtvény üdvös intencióit, míg a kezelő organumokról megfelelően nem történik gondoskodás. Ebben a nézetben van a miniszter egyébként a többi községi erdőkre nézve is. Szándékában van ennél fogva az állami kezelésnek az idő szerint még csak szerződéses alapján szervezett intézményeit az érdekeltelkérélmére más vármegyékben is meghonosítani addig is, míg ezt a kérdést törvényhozási uton véglegesen rendezni lehet.

— **Hamis 20 filléresok.** Az utóbb napokban a város piacán egy jó summa hamis 20 filléres került a forgalomba. Az ólom utánzat meglepő. Hosszu megfigyelés árán mégis felfedeztünk egy ismertető jelet. A hamis pénzek, megjegyzendő, mind magyar

koronát utánozzák, a melynek azonban nem ferdén, de függőlegesen áll. Felhívjuk erre a rendőrség figyelmét is.

— **Öngyilkos tűzmeister.** Bezzeg Antal szabadkai születésű 26 éves, nőlen tűzmeister, a budapesti Emmerling-féle rakéta-gyártelepen f. hó 10-én halántékon lőtte magát s rögtön meghalt.

— **Fegyver gyermekek kezében.** Szabadkán Gilicze János gyermekei, Albert és Mihály manlicher-töltényt dobtak a konyha tűzébe. A patron fölrobbanva, mindkét gyermeket megölte.

— **Tizenhárom éves életmentő.** Topolyáról írja levelezőnk, hogy Manics Antal odaváló kovácsmesternek öt éves kis fia tegnap az udvarban levő kut körül játszadozott s beleesett a kutba. A szerencsétlenséget meglátta a kis fiu tizenhárom éves néneje s minden habozás nélkül utána ugrott kis öcsésének. A bátor leánykának volt annyi ereje, hogy fuldokló kis öcsését a víz fölött tartotta addig, amíg kiáltásaira előjöttek a házbeliek s mindkettőjüket sértetlenül kihúzták a kutból.

— **Halál fürdés közben.** Zabos Péter, Hábermán Dezső kereskedő alkalmazója f. hó 6-án a délutáni órákban szamarával együtt fürdeni ment Zentán az Eugen sziget tájékára. A vígzázatlan fürdés mulatóságát azonban életével fizette meg, Úszni — ugyanis — nem tudott és véletlenül mély vízbe jutván, a víz összecsapott fölötte. A segélyére érkező emberek holtan húzták ki a hullámokból.

— **A gyilkos cseplőgép.** Bács-Alson a napokban egy szerűn, cseplés közben a gőzcseplőnél dolgozó személyzetét nagy rémület fogta el. Egy munkés legénynek Vidákovic D. Gábornak karját a cseplő kerek elkapta és összezúzta. Az ájulásba esett szerencsétlen mindjárt fölszedték és a városba vitték, ahol az odahitt orvosok: dr. Kabos Márton, Schosberger és dr. Noll operálták. Az operáció olyan sikeres volt, hogy a munkás életben maradásához meg van a remény.

— **Tűz** A héten kétszer volt tűz Ó-Becsén. Hétfőn a gyepen 16 kazal szalma égett meg. Gyermekek gyújtották fel a kazalokat. — Szerdán este egy lámpa explodált az ó-becse sugár-és szt tamási-utcák saránk. A tüzsergés csak a hétfői tűzhöz vonult ki és lokalizálta az óriási tüzet.

— **Az elégett leány.** Pátrik Ferencz Őrszi nevű 8 éves leánya, mint csantavéri levelezőnk írja, szülői távollétét arra használta fel, hogy a fiu barátjainak eliltott dohányzás kellemes oldalával megismerkedjék. Rá is gyújtott egy valahonnan előkerített cigarettára, de a midőn anyját jönni látta, köténye alá dugta. Ez okozta vesztét a szerencsétlen leányának, mert a kötény tüzet fogott és a leány néhány perc alatt szénné égett.

)(**Kiszivott tajtékipák, 75** □ **cymeres öböllel jutányos árak mellett eladók. Czím a kiadóban.**

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyáramból rendelik — fekete, fehér és színes 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázott damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) s. a. t. a megrendelt áru és postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: **Henneberg G.** (cs. es k. udvari szállító) **selyemgyára Zúrichben.** Svajczba címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 1

Faluvégről.

Bodrogh-Monostorszegh, 1896. szeptember. 15

A földrajz volt nekem a legkedvesebb tantárgyam! a földrajz tanárunknak pedig én voltam a legkedvesebb tanítványa. — (Auf Ehre!)

Minden földrajzi órán engemet rántott elő s én tíz perc alatt bejártam az összes tengereket, öblöket, tengerszorosokat; végigváltattam egy sóhajásra, Oroszországon, Ázsián, Afrikán, Ausztrálián, Amerikán, Portugálián, Spanyol és Franciaországon; utoljára hagytam a németeket s a kezemből levő nádpálczával egy nagyot húzva Berlinre (persze a térképen) egy még nagyobb Bécse, — befejeztem a recitációt, a tanár úr pedig teljes meglepődését fejezte ki előttem.

Buenos-Ayres, Singapore, Chicago, Honolulu, Bács-Szelence, Dublin, Krusevlya, Andaluzia, Dunapataj, Edinburg, Parabuty, Darmstadt, Bikiy, Kopenhága vagy Karavukóvár — az nekem wurst volt.

Magyarország ugyan szép kiterjedésű kis birtokoska, de arról csak mellékesen emlékeztünk meg mindig, mert a mi tanárunk (s fájdalom még most is igen sok helyen) többet bibelődött a nagy ocezánnal és ázsiai — Oroszországgal, mint a mi édes hazánkkal. — De mi megbocsájtottunk neki, mert tudomásunkra jutott, hogy duzzadt ereiben nem magyar vér csörgödez, miután nagyapja egy hamisítatlan telivér cseh muzsikusbandának ale-potom kapelmájszterje volt; annak utána pedig, miután a művésznék (a festőművésztől kezdve le egészen a csepprágói) hazája széles e világ, a tanár úr nagrabecéit nagypapája, Bach miniszter védnöksége alatt szives volt Magyarországra fáradni és utódei, virulásnak indultanak a mindig ócsárolt, de mindég jó magyar kenyéren.

Már diák koromban rabja voltam a dohányzásnak s ép ezért hazám városai közül, Selmecbánya és Verpelét imponáltak nekem leginkább.

A tanárom kérdésére, hogy miről nevezetes Selmecbánya, ragyogó szemmel és gyönyörtől elteltén vágtam oda, hogy: a pipáiról!

— No no, — vágott közbe a tanár úr — van még ott más valami is.

(Bántam is én azt a más valamit!)

— Ott van kedves barátom — egészíté ki az öreg a fejeletemet — az erdészeti akadémia is!

— Igenis, — pótoltam azután én a pótlándókat — ott van az erdészeti és bányászati akadémia is.

— Látott-e már maga erdőt?

— Igen, a városerdőt, ahol 15 krajcárért ladikázni is lehet. — (Két izben ruhástul meg is fűrődtem benne a pék és suszterinasok nagy gaudiumára.)

— Hát az is erdő, — az igaz! — mondja a professzor úr. — Hanem hát egy takatlan, irtatlan, lopatlan, rengeteg erdő látott-e már amice?

— Nem, instálom alásan.

— Hát látott-e már egy erdészt?

— Bizony, még azt sem! — felelém szégyenkezve.

— No se baj! — vigasztalt az öreg — majd az életben megfogja még azokat látni és ösmerni.

És a professzor úr jóslata bevágott.

Erdős vidékre kerültem. — Rengetegeket ugyan nem találtam. — Az erdők fáit megrikultak; de ezt a közbiztonság szempontjából igen előnyösnek mondják úgy az erdészeti, mint a rendőri szaktekintélyek, mert az ilyen komotusan áttekinthető erdőben nem meri magát az útszéli betyár elrejtetni.

Helyyess!!

Megtanultam ismerni azután az erdővédeket, erdő-gyakornokokat, erdész-jelölteket, erdészeket, főerdészeket és erdőmestereket.

Egyik a másikat ellenőrzi drákói szigorral. — Mindannyian komoly képű, tölgyfaszívú emberek.

A fatolvajokat kérelhetlenül büntetik; a tűzifa vásárlók, bérlők és egyéb kliensek, külön koncessziókról még csak nem is álmodhatnak.

Sziveség, előzékenység, barátság, jóindulat . . . hiú ábrándok . . . meddő óhajok! . . .

No de azért ne tessék ám hinni, hogy a mi kedves erdész uraink egyfúrtában mindig ilyen megközelíthetetlenek, és kegyetlenek.

De nem ám!

Ők is megpuhulnak, ők is kedvesek, szivesek, előzékenyek és szeretetreméltók tudnak lenni; — sőt még édes, csábító mósoly is dereng összeszorított, rideg és hideg ajkaikon.

Az igaz, hogy ez a jelenség, — jobban mondva — kellemes változás, csak minden öt évben tör ki rajtuk, tudniillik mikor az országgyűlési képviselő választások fuvalma lengi át zephirként a megkoppasztott erdőket; de azért denique bennük is megmozdul a szív, motoszkál a jóindulat s ide ígérgetik az amerikai őserdőket is. — De haj! — későn is van, hiába is van, meg hát egyáltalán nem jól van!

Mai világban bizony nem lehet a parasztot sem legeővel, sem erdővel, sem árendás földekkel, de meg a Dárius kincsével sem lépze vinni.

Ma már a parasztnak is van elve, meggyőződése, politikai hitvallása, a melytől őt, egy tuczat erdőmester sem tudja eltéríteni, vagy bármivel is elédesztetni.

És tudjuk azt mindnyáján, hogy egy embert, aki ismeretlen az illető választókerületben, akinek egyáltalán nincs, — de nem is lehet — népszerűsége s akinek fő-kortesei inkább ellenszenvese, mint rokonszenvese, — bizony nehéz mandátumhoz juttatni.

Bedő Albert államtitkár, kitűnő és nagy ember a maga szakmájában, melynek tulajdonképen ő volt a reorganizálója, — aki előtt mindenki tisztelettel emeli meg kalapját.

De az apatini választókerület Bedőnek nem ama hon, hol részére a mandátum virul. *)

Hunyor.

*) Ott az időszert egyedül dr. Donoszlovits Vilmosnak vannak chance-ai A szerk.

Törvéyszéki csarnok.

Tüntetés szerb zászlóval. Egy úvidéki kereskedőt azért, mert szőlőjében vendéglátás alkalmából mult hó 11-én és e hó 16-án a szerb nemzeti vörös kék fehér zászlót kítűzte, a m. kir. belügyminiszterium 82693/1885. sz. rendeletébe ütköző kihágás miatt 3 napi elzárásra mint fő-, és 50 frt megfizetésére, mint mellékbüntetésre ítélte a főkapitányság. Érdekesnek tartjuk e hivatkozott miniszteri rendeletet itt közölni: „Legközelebbi időben sajnálattal értesültem arról, hogy a magyar királyi belügyminiszteri 1874-ik évről 29555. sz. a. kelt azon rendelete, melylyel az 1848. évi XXI. t. c. alapján az idegen jelvényeknek, mint zászlóknak, címereknek bármely alkalommal s ürtügy alatt való használata megtiltatott, nemcsak figyelmen kívül hagyatik, sőt az idegen jelvények nemzetiségi üzelmekre és izgatásokra használtaknak fel; ugyanazért ezen fenebb idézett tilalmat ezennél megújítom s utasítom a törvényhatóságot, hogy ezen rendelet legpontosabb végrehajtására a hatóságok tisztviselőket, városi és községi elöljárókat, személyes felelősség terhe alatt kötelezze. — E rendelem továbbá, hogy ezen törvényes tilalom megszegése kihágást képez és 15 napig terjedhető elzárással s egyszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő azon eljárás szerint s azon hatóságok által, melyeket az 1880. év XXXVII. t.-c. által nyert felhatalmazás alapján a m. kir. igazságügyi miniszter ural egyetértőleg kiadott belügyminiszteri rendelet megállapít. Azon esetben ha ily jelvények kifüggesztetnének, azok azonnal eltávolítandók, lefoglalandók és az illetők ellen a törvényes megtorlás megindítandó. Az e tekintetben mulasztást elkövető tisztviselők és elöljárók azonnal feyelmi eljárás alá veendőek és felfüggesztendők.

Közgazdaság.

Császka bérmaútja. Jelentettük már, hogy Császka György kalocsai érsek e hó 14-én Újvidékre meg bérálni. A lakosság nyiban készül a főpap fogadására, a ki három napot tölt majd Újvidéken. Lesz felelőmenet, szerezád, kivilágítás és bankett. Az egyházi zene és énekkar is javában készül az ünnepies napokra s meg is állapította már a templomban előadandó művek programját. Az első napon 1. Ecce sacerdos magnus 5-hangu vegyes kar Auer J.-től. 2. Salve Regina 4-h. v. k. orgonakísérettel Haller M.-től. A másnapon délelőtt fél 8 órákor tartandó csendes szent mise és a bérálás szentségének feladása alatt pedig leginkább ösregi magyar énekek Bogisich M. által 4-h. vegyes karra tett átíratában — kerülnek előadásra. És pedig: „Angyaloknak nagyságos Asszonya“ . . . 1508-ból és „Boldogasszony anyánk“ . . . Maria ének a törökvilágból. Majd; „Jőjj el Szentlélek Ur Isten“ . . . 1651-ből, „Jőjj el Szentlélek Isten“ . . . 4-h. v. k. Zsasskovszkytól. „Jőjj el Szentlélek Istenünk“ . . . 1651-ből, „Oh dicsőült szép kincs“ . . . Mariaének 1651-

ből és „Istentől megáldott“ kezdetű ujjabkori Maria-ének. Az ünnepi szent beszédet Kopper György apat-plébános ur fogja hiveihez intézni. A magas vendég kíséretében lesz Zundl Péter pápai kamarás, érseki titkár és Horváth Győző érseki szertartó is.

Filoxera. T.-Kálmánfalva, Doroszló és Szonta községeinek szőlőiben a filoxera jelenlétét megállapították s azért a földművelési miniszter a nevezett községek határait zár alá helyezte.

„A közönség köréből.”

Tkts. főkapitány Úr!
Emlerbaráti szeretetből jelentem be, miszerint f. hó 12-én d. után 5¹/₂ órákor Zombor, Felső város Malomutca 187 és 198 szemközti levő házai közt a tűzoltó toronyhoz két kocsival szalmát szállító, egymástól mintegy 20 meter távolságra haladó-két kocsi az utca közepén a porban játszó, egy három évesnek látszó gyermeknek keresztül ment. Szerenésére, az elűtött gyermeket a lovak kikerülték s a kerekek minden baj nélkül elhaladtak mellette. Noha a gyermek éktelenül sikoltott, az első kocsis nem állt meg; sőt a második is, minden érzés nélkül hajtott tovább keresztül a gyermeknek.

Az ily embertenséget, ha vigyázatlanság okozza is, mégis büntetendő lévén, tisztelettel ajánlom tkts. főkapitány Úr figyelmébe.

Zombor, 1896 szept. 13-án.

Tisztelettel
Egy szemtanú.

*) Ezen rovat alatt foglaltakért felelősséget nem vállal a szerk.

Hirdetések

4-5% mellett

rendes és rendkívüli jelzalog-kölcsönöket kieszközöl, valamint a legbonyolódottabb conversiókat szintén 4-5%-kal rendezzi — gyorsan és discret minden előleg nélkül

Herczeg Sándor

Budapest, Gyár-utca 19.

Pártoljuk a kitűnő hatású erdélyi ásványvizeket!

Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület ásványvizei.

„Livia“ forrás-víz. **HÁZAI SELTERS!**
2 liter 29 kr., 1 liter 20 kr., 1/2 liter 15 kr.

Egyetlen élvezeti **vasas-víz.** **„Széchenyi“**
2 lit. 30 kr., 1 lit. 21 kr., 1/2 lit. 16 kr.

Orvosi vélemények szerint a legkitűnőbb ásványvizek.

Az „Erdélyrészi Kárpát-Egyesület“

országos ásványviz-raktára: BUDAPEST, Aradi-utca 58. szám.

Telefonnál csak a szám 25-15 kérendő.

Zombori főraktár: **Weldinger A. S.**

Kapható mindenütt. — A jövedelem jótékonycézra megy.